

Не без проблем, але живем – кажуть чемерняни про рідне село

В Україні ще років 30 тому люди по селах віталися з кожним незнайомцем, нині ж це роблять доволі нечасто, хіба що діти. Проте чемерняни мають таку звичку й досі.

Під час візиту місцеві не лише люб'язно вітались, а й легко заводили діалог, розповідаючи про рідне село. Тож із гостинністю тут усе гаразд.

Чемерне розташоване відносно недалеко від райцентру – за 16 км. Ще донедавна однією з гострих проблем селяни називали дорогу зі значними ямами та вибоїнами. Обіцянку її полагодити представники районної влади почали втілювати наприкінці 2018-го. Від траси М-07 до с. Чемерне відремонтували 3,4 км дороги й запевнили, що продовжать ремонтні роботи у 2019-му.

Це село зустрічає своїх жителів і гостей незабутнім пейзажем, де посеред розлогого поля на водоймі бродять білі лякливі чаплі, які щойно повернулись з теплих країв.

Поселення заснували в 1945 році. У 1952 р. Тут звели школу, в 1956-му – місцеву бібліотеку. Також є клуб, ФАП, Будинок молитви та магазини. А ось поштове відділення, яке, за словами місцевих поважного віку, діяло тут, скільки вони себе пам'ятають, зачинили. Періодично їм привозять пресу й пенсію, а за іншими послугами вимушені звертатись у поштове відділення села Довге. Чемерняни нарікають на такі нововведення Укрпошти, адже вони живуть у невеликому селі, яке потрібно розбудовувати, а не навпаки.

Нині в Чемерному, що підпорядковується Туловицькій сільській раді, проживають 1025 жителів, серед яких є і старші люди, і молодь, і діти. Серед найактуальніших проблем чемерняни називають відсутність дитсадка, який збудували вже давно, але так і не здали в експлуатацію, недостатню кількість робочих місць, через що змушені виїжджати на заробітки за кордон.

Приміщення для дитсадка і справді досі не знайшло свого призначення. Через розбиті шибки видно старенькі меблі та кімнати, що так і не дочекалися дітей. Будівлю просто руйнує час. Тож про її подальшу долю запитали в голови Сарненської РДА Ярослава Яковчука. «Довго розбиралися, кому належить садочок у Чемерному. Спочатку – сільськогосподарському підприємству, потім передавали в сільську раду. Вирішили, що сільська рада візьме його на баланс, зробимо документацію, проведемо капремонт, адже там треба все змінити, бо лишилися лише стіни.

Найголовніше завдання – довести до ладу додаткове приміщення

Школа у Чемерному лише на 7 років молодша за саме село. На її охайній території розташовані старенькі, але доглянуті будівлі, в яких здобувають дев'ятирічну освіту школярі. Нині в Чемернянській ЗОШ навчаються 190 дітей, усі вони місцеві.

Уже другий рік навчальний заклад очолює Лілія Тищук. Перед цим вона 10 років працювала на посаді директора в сусідньому селі. Лілія Володимирівна розповіла, що за останній період у школі відбулися певні позитивні зміни, проте є ще багато над чим працювати, аби навчання стало максимально комфортним для дітей. Так, у листопаді 2018-го ЗОШ отримала додаткове приміщення, що розташоване на території навчального закладу. В ньому зробили опалення, сучасне освітлення і перевели туди 4 класи. Це частково вирішило

питання з двозмінним навчанням. Зараз у другу зміну заняття відвідують учні трьох старших класів.

Також за рахунок реформи НУШ вдалося частково вирішити проблему зі шкільними меблями. Оскільки на початкову школу виділили нові сучасні парти, попередні поповнили класи старшокласників. «Хоч будівля стара, але опалюється добре. З 2017 року в нас нова котельня. Дах у додатковому приміщенні також нещодавно перекрили. Є їдальня, де можуть харчуватися 60 дітей», – розповідає директорка.

Як і в більшості сільських шкіл, тут періодично стикаються з проблемою проведення ремонтних робіт. Минулими роками закладу дуже допомагало в цьому місцеве підприємство ТОВ «Сарниторф». За рахунок переважно їхніх коштів зробили ремонт у додатковому приміщенні. Цьогоріч же запевняють, що на ремонт освітніх закладів уже закупили всього вдосталь.

Найголовніше завдання, яке необхідно якнайшвидше вирішити, на думку Лілії Володимирівни, – довести до ладу новопередане приміщення. Зокрема замінити вікна та двері, а також облаштувати внутрішній туалет.

Попри негаразди, Чемернянська ЗОШ зосереджена на якісному навчанні своїх учнів. Очільниця пишається хорошим педагогічним колективом і вихованцями: «Педагоги постійно розвиваються, підвищують кваліфікацію, діти також обдаровані й активні. Мають чимало призових місць у районних олімпіадах, а найбільше полюбляють рідну мову». Чимало здобутків є на спортивній ниві, зокрема у футболі. І це попри те, що в ЗОШ немає спортзалу. В теплі сезони діти займаються на майданчику чи стадіоні, а взимку фізкультуру можуть проводити навіть у коридорах.

Нині ж у шкільному коридорі красується виставка робіт, зроблених умілими руками школярів, які вони виготовляють на однойменному гуртку під керівництвом Інни Жучені. Після закінчення дев'ятирічки діти переважно продовжують здобувати освіту в Сарнах: у професійно-технічному аграрному ліцеї, педколеджі, ВПУ № 22 або вечірній школі.

Сучасній бібліотеці потрібен інтернет

У центрі села біля скверика в одному приміщенні розмістилися бібліотека й клуб. Останній у понеділок був зачинений, а от господиню книгозбірні застали саме в роботі – збиралась білити. Місцева Тетяна Сафонова працює бібліотекаркою вже шостий рік, а до того трудилась у клубі.

Часто сільські бібліотеки виконують більше функцій, ніж зберігання та популяризація літератури. Чемернянська не виняток. Адже поряд із книгами облаштований музейний куточок, де зібрані старовинні речі села. Пані Тетяна зізнається, що більшість їх сюди доводиться купувати за свій кошт, хоч це й невеликі суми, бо нечасто віддають річ із власної ініціативи. Тож помаленьку, за років десять змогли зібрати таку експозицію.

Бібліотекар, як і годиться, добре орієнтується в історії населеного пункту. Тож розповідала про його походження, демонструючи архівні фото. Каже, відносно молоде село дуже осучаснилось. У ньому стає менше старовинних будівель, вулиць, помешкань. Раз у квартал книгозбірні дають нову літературу, але не так багато, як хотілося б, адже зараз книжки дорого вартують. Заклад відвідують багато дітей. Зазвичай після закінчення занять у школі заходять сюди. Навіть дошкільнята записуються.

Основна проблема в тому, вважає Тетяна Сафонова, що в бібліотеці немає Інтернету. У селі не кожен має можливість його провести, тож він би став у пригоді багатьом мешканцям: і дітям, і дорослим. Багато учнів звертаються за інформацією навчального характеру, а оскільки освітня програма інтенсивно змінюється, то відповідна література не завжди є. Ось у таких ситуаціях і конче необхідний інтернет, щоб відвідувачі мали доступ до необхідної інформації.

Поцікавилися наостанок у місцевої бібліотекарки, чим переважно займаються односельці. «Оце зараз потепліло, то скоро опустіє село. Більшість поїдуть на заробітки, як чоловіки, так і жінки. Коли сезон ягід, то теж збирають. Їздять також збирати малину в сусідні села, але в основному таки в Польщу», – розповіла жінка.

Медичні послуги селянам надає самотужки

«У Чемерненському ФАПі найбільше труднощів виникає із забезпеченням», – розповідає молода завідувача Ярослава Остаповець. Приміщення доволі стареньке, тож потрібно поміняти двері, оновити холодильник, придбати термосумки. Звичайно, тут сподіваються і на ремонт будівлі, бо його переважно роблять за свій кошт.

Ярослава Русланівна працює тут п'ять місяців. Щодня приїжджає на роботу із Сарн дизелем. Крім неї, ще неповний робочий день трудиться санітарка. Хоча по-правильному, каже медпрацівниця, у ФАПі мають бути фельдшер, сестра патронажна та санітарка, тож самотужки надавати медичні послуги селянам їй нелегко. Наприклад, у Довгому медперсонал повністю укомплектований, а кількість населення майже така сама, як у Чемерному. А тут 28 дітей до року та 17 вагітних, тож роботи та відповідальності насправді вистачає.

Щодня приходять із гіпертонією, дуже часто трапляються гіпертонічні кризи. Переважно старші люди звертаються, яким за 50 років. Починається період, коли батьки приводять діток із алергіями, адже весною це звичне явище. А влітку найчастіше звертаються з розладами шлунку, діареями, диспепсіями.

Ліками на невідкладні стани ФАП забезпечений повністю. Також тут є аптечний пункт із найнеобхіднішими лікарськими засобами.

Микола Кравчук – справжній господар села

За роботою на горіді застали Миколу Кравчука. Він потрапив у Чемерне в 1974 році з Житомирщини, після закінчення Ірпінського індустріального технікуму. Чоловік почав працювати інженером транспорту на славнозвісному підприємстві «Чемернеторф». Пізніше перейшов на посаду майстра з виробництва торфомінерально-аміачних добрив. Тоді вище керівництво довірило йому дивитися за господарством села, як кажуть нині, дбати про благоустрій. Тож ремонти робив, навіть мав у підпорядкуванні пилораму. А коли розпочалось капітальне будівництво, Миколу Івановича перевели туди виконробом. «Перше будівництво, де я керував, було в 1984 році – склад для банок. Далі пилорамний цех, будинки та дитячий садок», – розповідає, показуючи довкола села результати своєї праці Микола Іванович. Запитали, як сталось, що садок так і не відкрили, в людини, яка його будувала.

– У нас було два проекти на вибір: садок або школа. Вище керівництво вирішило збудувати дошкільний навчальний заклад. Тоді це була необхідність, бо жінки переважно працювали в цеху. Ми добудували дитсадок і вже всі документи підготували для відкриття. Якраз у той час почали виплачувати допомогу по догляду за дітьми, тож потреба в дитсадку відпала і його так і не використовували, – пояснює чоловік.

У 2004-му він пішов на пенсію, тож зараз працює біля хати. Проживає з дружиною та двома синами. Обраницю Микола Кравчук зустрів у Чемерному, хоча вона родом із Криму. До речі, одружився з нею тодішній секретар комсомольської організації 9 травня.

Інтернаціональна сім'я Марії Тивончук

Йосипівну в Чемерному знає, мабуть, кожен. Чемерняни завіряли, що їй точно є що розповісти газетярам. Та поки шукали жінку, вона знайшла нас першою поряд зі сквером біля приміщення бібліотеки та клубу. Перше, що просила написати – про дуба, якого, на її думку, знищують. «Я трудилася все життя в бібліотеці – 44 роки. За цим дубом доглядала, як за малим дитям», – пояснює Марія Тивончук. Нині ж дерева підчищають, чим, переконана, завдають їм шкоду, а деякі й зовсім зрізують. Жінка зверталася за допомогою у вирішенні цього питання до голови районної ради, сільської, на гарячу лінію Міністерства екології, але й досі на це не

звертають увагу. Та все ж сподівається, що проблему усунуть, поки місце, де поважні люди села можуть сісти перепочити, зовсім не знищили.

Марія Йосипівна родом зі Степаня. Вона приїхала сюди в 1969 році, працювала рік у школі, а тоді присвятила життя бібліотеці. Зараз жінка вже на заслуженому відпочинку, проживає сама. Виховала трьох синів, вони допомагають матері. «В мене інтернаціональна сім'я. Перший син одружився на росіянці й живе в Санкт-Петербурзі, другий – на білорусці, мешкає в Ліді, а третій – на українці та проживає в Сарнах. Усі народи возз'єдналися», – із посмішкою розповідає жінка.

Зізнається, що завжди чекає синів у гості з нетерпінням. Вони приїжджають, але нечасто, бо ж зараз ситуація не проста, та телефонують майже щодня.

«Бог дав мені знання»

Уже виїжджаючи з села, не могли оминати будинок, де проживає Іван Федорчук, адже про нього радили написати односельці. Раніше чоловік проживав у Довгому, а нині переїхав до дітей у Чемерне. Хоча можна з упевненістю вважати його місцевим, адже пропрацював тут робочим на екскаваторі понад 30 років.

Про себе Іван Федорович каже «вже немолоденький», хоча у свої 83 має чудовий вигляд. Чоловік щиро розповідає про своє минуле. Коли він був невіруючим, зловживав алкоголем, сварився з дружиною. Вона першою прийняла віру євангельську, а згодом це зробив і чоловік. Іван Федорович геть перестав вживати алкоголь (уже 45 років), почав ходити на зібрання. Дім молитви в Чемерному немаленький, у неділю тут повна церква дівтори, що так радує серце. «Бог нам дав таку можливість сьогодні відвідувати той храм, який хочеш. Колись нам не дозволяли ходити, штрафували. Коли став віруючим, штрафували більше семи разів по 50 рублів, а тепер ходять люди, то й добре», – ділиться роздумами.

Чоловік також розповів, що отримав від Бога певні знання:

– Я можу молитися за хворих. Людина перевіряється, каже, що в неї болить, ми молимося і Бог дає знання про те, яке зілля вживати. Людина його приймає і видужує. Це не можна пояснити чи збагнути нашим розумом. Так вирішено Богом. Людина робить те, що їй сказано, і якщо вона робить усе правильно, тоді буде їй успіх. Я вже труджусь на ниві Божій 33 роки.

Так із молитвою і живе Іван Федорчук. Його родина також займається сільським господарством. Із дідусям проживають шестеро внуків. А всього він має п'ятеро дітей, 26 внуків і більше 30-ти правнуків.

Крамниця з унікальними продуктами

Є в Чемерному магазин, підпорядкований Стрільському споживчому товариству. Продавець Леся Маслянчук розповіла, що крамниця добре забезпечена товарами, які постачають майже щодня. І справді, на прилавках є як речі щоденного вжитку, так і більш унікальні продукти (наприклад сир «Філадельфія», який і в Сарнах є не всюди). Тож не дивно, що в магазині є постійні покупці, які приходять сюди щодня.

Колядич Т.